

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze

INFORMACJA

o stanie środowiska w powiecie wschowskim
na tle wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska
województwa lubuskiego z 2007 r.

Zielona Góra, wrzesień 2008 r.

INFORMACJA o stanie środowiska w powiecie wschowskim na tle wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego z 2007 r.

Wprowadzenie

Informację opracowano na podstawie działalności inspekcyjnej oraz wyników badań kontrolnych i monitoringowych stanu środowiska - wykonanych w 2007 r. i w latach poprzednich przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.

I. Źródła zanieczyszczeń środowiska na terenie powiatu wschowskiego w świetle działalności kontrolnej WIOŚ w Zielonej Górze

1. Informacje ogólne

Wg stanu na dzień 31.12.2006 r. ¹⁾, na terenie powiatu wschowskiego prowadzi działalność ogółem 3037 podmiotów gospodarczych, w tym m.in.:

- 292 podmioty w branży przemysłowej,
- 313 podmiotów w branży budownictwo,
- 894 podmioty w branży handel i naprawy,
- 121 podmiotów w branży: hotele i restauracje
- 180 podmiotów w branżach: transport, gospodarka magazynowa i łączność.

Pozostałe podmioty gospodarcze działają w branżach: obsługa nieruchomości i firm, pośrednictwo finansowe, rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo.

¹⁾ *Dane wg publikacji: Województwo Lubuskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2007, wyd. przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze*

2. Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska

W ewidencji zakładów kontrolowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, znajduje się 90 podmiotów gospodarczych z powiatu wschowskiego. W 2007 roku przeprowadzono 29 kontroli w 27 podmiotach, w szczególności: 1 kontrolę kompleksową, 25 kontroli problemowych i 3 kontrole nieplanowe. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska, w 9 przypadkach wydano zarządzenia pokontrolne zobowiązujące kontrolowane podmioty do ich usunięcia. Na-

łożono również 1 grzywnę w postaci mandatu kredytowanego. Wszczęto 1 postępowanie w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji.

Poniżej omówiono wyniki kontroli wybranych podmiotów gospodarczych, przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w ostatnim okresie.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „ESKULAP” we Wschowie

Kontrolę przeprowadzono w dniu 06.06.2007 r. W trakcie kontroli stwierdzono, że będąca przedmiotem skarg mieszkańców sąsiednich budynków emisja zanieczyszczeń z kotłowni należącej do Przychodni nie wymaga regulacji prawnej (tj. pozwolenia na emisję zanieczyszczeń do powietrza), eksploatacja kotłowni nie budzi zastrzeżeń, choć może być okresowo uciążliwa ze względu na emisję sadzy pochodzącej ze spalania węgla kamiennego.

W zakresie gospodarki odpadami nie wniesiono uwag, Przychodnia posiada decyzję Starosty Wschowskiego zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi i postępuje z odpadami zgodnie z w/w decyzją.

Ośrodek Wczasowy „MIEDZIAK” w Tarnowie Jeziernym

Kontrolę przeprowadzono w dniu 28.08.2007 r. Ośrodek czynny jest wyłącznie w sezonie letnim. Ośrodek posiada własne ujęcie wody podziemnej z uregulowaną stroną formalno-prawną. Ścieki socjalno-bytowe gromadzone są w dwóch zbiornikach bezodpływowych, a następnie wywożone do oczyszczalni w Sławie przez ZGKiM w Sławie na podstawie umowy. Obiekt nie posiada źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Gospodarka odpadami nie budzi zastrzeżeń.

Stwierdzone uchybienia: nie przekazywano informacji dot. sposobu naliczania opłat za pobór wód podziemnych Marszałkowi Województwa Lubuskiego (ze względu na ich wysokość nie zachodziła konieczność ich wnoszenia). W celu usunięcia uchybień wydano zarządzenie pokontrolne.

„PROMAROL-PLUS” Sp. z o.o. w Ciepiałówku

Kontrolę przeprowadzono w dniu 19.12.2007 r. Kontrola dotyczyła przestrzegania ustawy z dnia 25 sierpnia 2007 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, ponieważ zakład stosuje do opalania kotłów ciężki olej opałowy. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

**Zakład Handlu Opalem, Nawozami i Materiałami Budowlanymi, Franciszek Opiela,
w Sławie**

Kontrolę wskazywanego podmiotu przeprowadzono w dniach: 9.11, 18.12 oraz 28.12.2007 r. Jej przedmiotem było przede wszystkim sprawdzenie wypełnienia wymagań dla stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji wynikających z Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Przeprowadzona wizja terenu stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji wykazała, że brak jest wszystkich wymaganych i oznakowanych pojemników na odpady zgodnie z zapisami § 1 ustęp 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1206) w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Podczas kontroli stwierdzono, że stacja demontażu pojazdów nie jest w pełni dostosowana do wymagań określonych w niniejszym rozporządzeniu, jak również istnieją uchybienia w zakresie naliczania opłat za korzystanie ze środowiska oraz informowaniu marszałka województwa zbiorczymi zestawieniami o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi, oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania. W związku z powyższym wystosowano zarządzenie pokontrolne stanowiące przypomnienie o podstawowych obowiązkach wynikających z przepisów o ochronie środowiska.

**STENA Sp. z o.o. , ul. Ogrodowa 58, 00-876 Warszawa
Oddział w Swarzędzu
Obiekt: ul. Kazimierza Wielkiego 23 we Wschowie**

Kontrolę wskazywanego podmiotu przeprowadzono w dniach: 8, 22.11 oraz 18.12 i 19.12.2007 r. Objęto nią instalacje do przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego eksploatowane przez STENA Sp. z o.o. we Wschowie wraz z instalacjami i urządzeniami pomocniczymi jak również dokonano ustaleń w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów.

Zakład STENA Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie zbierania, przetwarzania i prowadzeniem innych niż recykling procesów odzysku zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, w tym urządzeń zawierających freon.

W Zakładzie znajdują się dwie linie przetwarzania:

1. Linia przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
2. Linia przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zawierającego freon.

Ustalono, iż do chwili zakończenia kontroli dostawy odpadów na teren podmiotu miały miejsce wyłącznie z Dani.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała żadnych uchybień zarówno w zakresie funkcjonowania poszczególnych linii technologicznych, jak również pod względem formalno-prawnym.

WIKTORIA KRÓL Sp. z o.o. w Radzynie

W dniu 06.06.2007 r. przeprowadzono planową kontrolę ośrodka wypoczynkowego WIKTORIA KRÓL w Radzynie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

W trakcie kontroli uzyskano następujące informacje:

- z dniem 27.09.2006 r. zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego została zmieniona nazwa spółki Europejska Klinika Rehabilitacji VICTORIA sp. z o.o. na WIKTORIA KRÓL Sp. z o.o. Radzyń, ul. Słoneczna 51, 67-410 Sława,
- ww. spółka prowadzi ośrodek, w którym świadczy usługi w zakresie rehabilitacji leczniczej, organizacji szkoleń oraz wypoczynku (120 miejsc noclegowych), obiekty zlokalizowane na terenie ośrodka spółka dzierżawiła od właścicieli tj. Zakładu Produkcyjno-Handlowego „KROLPol” Sp. z o.o. w Serbach Starych 28 oraz firmy ADMED Andrzej Kowalczykowski z Wrocławia zgodnie z podpisanymi umowami,
- żadna z ww. umów nie obejmowała ujęcia wody zlokalizowanego na terenie ośrodka i eksploatowanego na jego potrzeby. Podczas kontroli nie przedstawiono żadnych dokumentów regulujących kwestię własności ujęcia ani nie potrafiono jej wyjaśnić,
- woda pobierana z ujęcia uzdatniana jest na filtrze zamontowanym w pomieszczeniu hydroforni, filtr płukany jest automatycznie a popłuczyny odprowadzane są do kratki ściekowej i następnie do systemu kanalizacji wewnętrznej ośrodka (ścieki systemem kanalizacji odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych),
- na pobór wody z ujęcia wydane zostało pozwolenie wodnoprawne (decyzja Starostwa Powiatowego w Nowej Soli z dnia 29.12.2000 r., znak: OŚ.6223-73/2000/2108/1 z terminem ważności do 31.12.2007 r.) dla Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowego „VICTORIA” s.c. K.Kiżuk & U.Bruda, Radzyń z/s w Głogowie. Do dnia kontroli nie uzyskano pozwolenia na aktualny podmiot,
- ilość pobranej z ujęcia wody nie była adekwatna do ilości wywiezionych ścieków. Z odczytów wskazań wodomierza wynikało, że w ośrodku pobierano ok. 22 m³ wody na miesiąc, co w przypadku prowadzonej działalności jest mało prawdopodobne. Natomiast ilość wywożonych ścieków w okresie miesięcznym wyniosła ok. 270 m³.

W związku z powyższym wystosowano zarządzenie pokontrolne nakładające obowiązek uregulowania strony formalnoprawnej ujęcia wody, wyjaśnienia kwestii własności ujęcia wody oraz przed-

stawienia szczegółowego bilansu wody i ścieków w ośrodku WIKTORIA KRÓL. Zarządzenie pokontrolne zostało wykonane w całości.

Ośrodek Wczasowy INTERNAUKA w Tarnowie Jeziernym

Kontrolę planową gospodarki wodno-ściekowej przeprowadzono w dniu 01.08.2007 r. Ośrodek prowadzi jego właściciel - pan Julian Galina w okresie maj-październik. Podczas kontroli stwierdzono, że:

- woda na potrzeby Ośrodka pobierana jest z własnego ujęcia wody w oparciu o pozwolenie wodnoprawne (decyzja Starosty Wschowskiego z dnia 17.08.2005 r., znak: SOB6223/33/2004/05 z terminem ważności do 31.12.2014 r.). Ponadto woda z ujęcia odsprzedawana jest do 7 pobliskich domków letniskowych,
- ścieki bytowe z terenu Ośrodka oraz ww. domków odprowadzane są systemem wewn. kanalizacji do zbiornika bezodpływowego. Wywozem ścieków zajmuje się ZGKiM w Sławie. Podczas kontroli przedstawiono potwierdzenie wywozu za miesiąc lipiec, nie okazano faktur za poprzednie miesiące ani umowy na wywóz ścieków.

Podczas kontroli dokonano również oględzin nieczynnej od 2006 r. oczyszczalni ścieków. Nie stwierdzono żadnych oznak wskazujących na ewentualną eksploatację oczyszczalni. Została ona wyłączona z eksploatacji.

W związku z brakiem umowy na wywóz ścieków bytowych oraz brakiem wszystkich potwierdzeń wywozu ścieków wystosowano do właściciela Ośrodka zarządzenie pokontrolne, o wykonaniu którego poinformowano tutaj. Inspektorat w październiku 2007 r..

Gospodarstwa rolne zlokalizowane na terenie obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenie wód azotanami, wytypowane przez Gminy Wschowa i Szlichtyngowa

W roku 2007 przeprowadzono 18 kontroli rolników indywidualnych i przedsiębiorców prowadzących 19 gospodarstw ujętych w rejestrze gospodarstw objętych monitorowaniem, położonych w obszarze szczególnie narażonym w zlewni rzeki Rów Polski.

W stosunku do ilości gospodarstw znajdujących się w rejestrze na początku 2007 r. (38) skontrolowano 50 % gospodarstw. W 2007 r. Gmina Wschowa dokonała weryfikacji gospodarstw znajdujących się na obszarze szczególnie narażonym. W jej wyniku z rejestru łącznie wykreślono 11 gospodarstw oraz dopisano do niego jedno gospodarstwo.

W osiemnastu skontrolowanych gospodarstwach (95 %) stwierdzono brak wykonanego bilansu azotu, natomiast w piętnastu gospodarstwach (79 %) – brak opracowanego planu nawożenia. Ponadto stwierdzono, że w dwunastu gospodarstwach (63 %) nie był prowadzony w ogóle lub w niepełnym zakresie rejestr działań agrotechnicznych oraz w czterech (21 %) – nie wykonano

analizy zasobności gleby. Osiem gospodarstw (42 %) nie posiadało w ogóle płyty obornikowej lub jej powierzchnia była niewystarczająca, a w trzech (16 %) pojemność zbiornika na gnojówkę była niewystarczająca. Ponadto w dwóch gospodarstwach (10,5 %) nie był przestrzegany zakaz stosowania nawozów w okresie zimowym, w związku z czym wystosowano do nich zarządzenia pokontrolne. Dwóch rolników indywidualnych (10,5 %) nie uczestniczyło w szkoleniach.

Nadal głównym powodem ww. naruszeń był brak środków własnych na realizację obowiązków oraz brak informacji o możliwości uzyskania częściowego dofinansowania związanego z koniecznością wykonania niezbędnych inwestycji (np. budowy płyty obornikowej). Skontrolowane gospodarstwa są niewielkie, o niedużej rentowności, co wiąże się również z niechęcią do inwestowania.

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sławie

Kontrola Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sławie przeprowadzona w dniu 10.05.2007 r. dotyczyła sposobu eksploatacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sławie. W jej wyniku stwierdzono, że:

- Zakład nie posiadał zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów,
- nie prowadzono monitoringu składowiska odpadów w pełnym zakresie oraz z wymaganą częstotliwością,
- nie przedłożono Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wyników monitoringu składowiska odpadów za 2006 rok,
- przyjmowano na składowisko odpady, które nie posiadały sporządzonych podstawowych charakterystyk.

W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne zobowiązujące Dyrektora Zakładu do wypełnienia ustawowych obowiązków. Ponadto nałożono na Kierownika składowiska grzywnę w postaci mandatu karnego.

Ośrodek Wypoczynku Dzieci i Młodzieży „SŁAWA” w Lubiatowie, należący do INTERFERIE SA w Lubinie

Kontrola Ośrodka przeprowadzona w dniach 24.07.-09.08.2007 r. wykazała szereg uchybień w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Stwierdzono, że:

- nie został zrealizowany obowiązek dot. powiększenia strefy ochrony bezpośredniej ujęcia wody do wymaganej odległości ogrodzenia od obudowy studni nr 1,
- nie wykonywano badań ścieków przeznaczonych do rolniczego wykorzystania w zakresie określonym w § 12 ust. 1 i ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia

29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. nr 212 poz. 1799). Zakres badań ścieków wykorzystywanych rolniczo nie obejmował:

- potwierdzenia wymaganej redukcji w zakresie BZT₅ oraz zawiesiny ogólnej,
 - określenia wartości wszystkich wskaźników zanieczyszczeń dla substancji o lp. 21-59 określonych w tabeli II w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego [Dz. U. nr 212 poz. 1799]. Ww. badania wykonane zostały jedynie dla substancji o lp. 21, 24, 25, 28, 30, 32, 33 38, 39, 43, 46, 48, 52 i 55.
- nie ustalano dawek ścieków przeznaczonych do rolniczego wykorzystania, przed ich wprowadzeniem do środowiska,
 - nie prowadzono ewidencji wytwarzanych odpadów,
 - nie posiadano uregulowanej strony formalno-prawnej w zakresie gospodarowania odpadami,
 - nie przedłożono Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wykazu zawierającego informacje i dane wykorzystane do ustalenia wysokości opłat za II półrocze 2006 r. oraz I półrocze 2007 r. w zakresie poboru wody podziemnej oraz odprowadzania ścieków.

W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne zobowiązujące właściciela Ośrodka do wypełnienia ustawowych obowiązków.

Ośrodek Wypoczynkowy „RELAX” w Tarnowie Jeziernym, należący do „EKONAFI” – Bolesławiec Sp. z o.o. w Bolesławcu

Kontrola Ośrodka przeprowadzona w dniach 01-09.08.2007 r. wykazała szereg uchybień w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Stwierdzono, że:

- nie prowadzono odczytów urządzeń służących do pomiaru ilości pobieranej wody,
- nie posiadano wymaganego pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie do środowiska oczyszczonych ścieków z lokalnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków,
- nie prowadzono ewidencji wytwarzanych odpadów,
- nie posiadano uregulowanej strony formalno-prawnej w zakresie gospodarowania odpadami,
- nie złożono Marszałkowi Województwa Lubuskiego zbiorczego zestawienia o rodzajach i ilościach odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi za rok 2006,
- nie została naliczona opłata za korzystanie ze środowiska w I półroczu 2007 r. w zakresie poboru wody podziemnej oraz odprowadzania ścieków,

- nie przedłożono Marszałkowi Województwa Lubuskiego oraz Lubuskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wykazu zawierającego informacje i dane wykorzystane do ustalenia wysokości opłat za I półrocze 2007 r. w zakresie poboru wody podziemnej oraz odprowadzania ścieków.

W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne zobowiązujące właściciela Ośrodka do wypełnienia ustawowych obowiązków.

Ponadto wszczęto postępowanie w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji – oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie Ośrodka ze względu na wprowadzanie do środowiska ścieków bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego (art. 367 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska [tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. nr 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami]). Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, w dniu 02.11.2007 r. Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wydał decyzję ustalającą termin usunięcia przedmiotowego naruszenia do dnia 30 kwietnia 2008 r.

3. Gospodarka wodno-ściekowa

Podobnie jak w całym województwie, także w powiecie wschowskim występuje problem braku kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno - ściekowej.

Wg danych statystycznych na koniec 2006 r., długość sieci wodociągowej w powiecie wschowskim (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych) wynosiła 268,9 km natomiast długość sieci kanalizacyjnej – 69,8 km ¹⁾. Rodzi to określone problemy związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, zapewnieniem prawidłowej eksploatacji istniejących oczyszczalni ścieków, w związku z dowożeniem do nich nieświeżych ścieków z miejscowości nie posiadających kanalizacji itp.

W tabeli 1. zestawiono dane dotyczące oczyszczalni ścieków eksploatowanych na terenie powiatu wschowskiego

Tabela 1. Oczyszczalnie ścieków eksploatowane na terenie powiatu wschowskiego
(stan na 31.12.2007 r.)

Lp.	Nazwa i adres zakładu	Odbiornik ścieków	Typ oczyszczalni Przepustowość
1.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Długa 1 67-410 Sława - oczyszczalnia w Sławie	ziemia	mechaniczno-biologiczna z chemicznym wspomaganie usuwania fosforu Qd max = 3600 m³/d
2.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Długa 1 67-410 Sława - oczyszczalnia w Lipinkach	rów melioracyjny R-0-9	mechaniczno-biologiczna Qd max = 100 m³/d
3.	Spółka Komunalna „Wschowa” Sp. z o.o. ul. Daszyńskiego 10 67-400 Wschowa	Krzycki Rów	mechaniczno-biologiczna z chemicznym wspomaganie usuwania fosforu Qd max = 3500 m³/d
4.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Rynek 10 67-407 Szlichtyngowa	Krzycki Rów	mechaniczno-biologiczna Qd max = 850 m³/d
5.	„Ekonaft” Bolesławiec Sp. z o.o. ul. T. Kościuszki 24 59-700 Bolesławiec Ośrodek Wypoczynkowy „Relaks” Tarnów Jezierny 67-410 Sława	ziemia	mechaniczno-biologiczna Qd max = 30 m³/d
6.	„Interferie” S.A Ośrodek Wypoczynku Dzieci i Młodzieży „Sława” Lubiatów 67-410 Sława	ziemia	mechaniczno-biologiczna Qd max = 400 m³/d

4. Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Większość zakładów na terenie powiatu ma uregulowaną stronę formalno- prawną w zakresie odprowadzania zanieczyszczeń do powietrza tj. posiada ważne pozwolenie na emisję zanieczyszczeń do powietrza. Nie wszystkie natomiast dysponują urządzeniami służącymi ograniczeniu emitowanych zanieczyszczeń. Wśród substancji emitowanych przez zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie powiatu wschowskiego przeważają zanieczyszczenia charakterystyczne dla procesów spalania paliw do celów energetycznych i technologicznych, czyli: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły.

Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza powstających w procesach energetycznych zależy od ilości i jakości zużywanego paliwa, wyposażenia w urządzenia oczyszczające gazy odlotowe oraz skuteczności działania tychże urządzeń.

Emisja przemysłowych zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w powiecie wschowskim wynosi ogółem (stan na koniec 2006 r.) 27 t/rok, a zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) - 52 t/rok (w tym 21 t/rok dwutlenku siarki) i jest najniższa w skali województwa. W urządzeniach oczyszczających zatrzymywanych jest jednak tylko 44,9 % wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych. Dla obszaru województwa lubuskiego % redukcji zanieczyszczeń pyłowych wynosi 97,7 %. Zarówno w skali powiatu, jak i województwa brak jest urządzeń do redukcji wytworzonych zanieczyszczeń gazowych.¹⁾

Aktualnie żaden z zakładów na terenie powiatu (pozostających w ewidencji WIOŚ) nie przekracza warunków określonych w pozwoleniach na emisję substancji zanieczyszczających do powietrza.

Głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza w województwie (także w powiecie wschowskim) jest tzw. emisja niska, związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości oraz z działalnością małych zakładów, nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na emisję substancji zanieczyszczających do powietrza.

W miastach istotnym problemem są także zanieczyszczenia związane z komunikacją samochodową. Szczególnego znaczenia nabiera tu budowa obwodnic i „wyprowadzenie” ruchu komunikacyjnego poza centra miast, celem ograniczenia kumulowania się w nich zanieczyszczeń z różnych źródeł.

5. Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu wschowskiego zlokalizowane są następujące eksploatowane składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne:

Tabela 2. Czynne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (stan na 31.12.2007 r.)

L.p.	Nazwa i adres składowiska	Właściciel	Zarządzający składowiskiem (adres)
1.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sławie, gm. Sława	Gmina Sława ul. Henryka Pobożnego 10 67-410 Sława	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Powstańców Śląskich 34b 67-410 Sława
2.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Tylewicach, gm. Wschowa	Gmina Wschowa ul. Rynek 1 67-400 Wschowa	Spółka Komunalna Sp. z o.o. ul. Daszyńskiego 10 67-400 Wschowa

Ponadto na terenie powiatu znajduje się również składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Dryżynie gm. Szlichtyngowa. Zarządzającym składowiskiem jest PHU

ZBIGTAR Zbigniew Tarka w Osowej Sieni, jednakże składowisko nie jest obecnie eksploatowane i nie przyjmuje odpadów.

Ww. składowiska są obiektami o przestarzałej konstrukcji, nie spełniającej wszystkich obecnie obowiązujących wymogów w zakresie ochrony środowiska. Po wypełnieniu będą one sukcesywnie wyłączane z eksploatacji.

¹⁾ Dane wg publikacji: *Województwo Lubuskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2007 (Województwo Lubuskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2006)*, wyd. przez *Urząd Statystyczny w Zielonej Górze*

II. Ocena stanu środowiska na terenie powiatu wschowskiego na tle województwa lubuskiego – według badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

1. Wody powierzchniowe

1.1. Rzeki

W 2007 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze kontynuował wdrażanie monitoringu wód uwzględniającego wymogi Ramowej Dyrektywy Wodnej (dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.). Badania jakości wód rzek prowadzono ogółem w 47 punktach pomiarowo - kontrolnych (ppk), funkcjonujących w sieciach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego oraz operacyjnego celowego (z uwzględnieniem rozporządzeń Ministra Środowiska określających sposoby prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i ich oceny w powiązaniu z przeznaczeniem wód). Ze względów ekonomicznych - podobnie, jak w poprzednich latach - w wielu punktach pomiarowych realizowano kilka celów monitoringowych.

Badania rzek prowadzono w ramach:

- monitoringu diagnostycznego - umożliwiającego ogólną ocenę stanu czystości i ocenę długoterminowych zmian jakości wód,
- monitoringu operacyjnego – na wodach zagrożonych nie osiągnięciem określonego celu środowiskowego,
- monitoringu wód granicznych – na podstawie umowy międzynarodowej (z 19 maja 1992 r.) pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec na temat współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych,
- europejskiej sieci Eionet-Waters – dla potrzeb raportowania do Europejskiej Agencji Środowiska o jakości wód głównych rzek Polski,

- monitoringu jakości wód przeznaczonych do bytowania ryb w warunkach naturalnych (tzw. monitoring „rybny”),
- monitoringu jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia - we współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną,
- monitoringu wód zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzenia rolniczego (wynikającego z realizacji tzw. Dyrektywy Azotanowej),
- monitoringu dla potrzeb oceny stopnia eutrofizacji wód.

W punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na rzekach w granicach powiatu wschowskiego realizowano monitoring diagnostyczny, operacyjny oraz monitoring wód zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzenia rolniczego i monitoring „rybny”. Klasyfikację wód rzek w ww. punktach wraz z oceną w zakresie poszczególnych grup wskaźników jakości wód przedstawiono na mapie (rys.1).

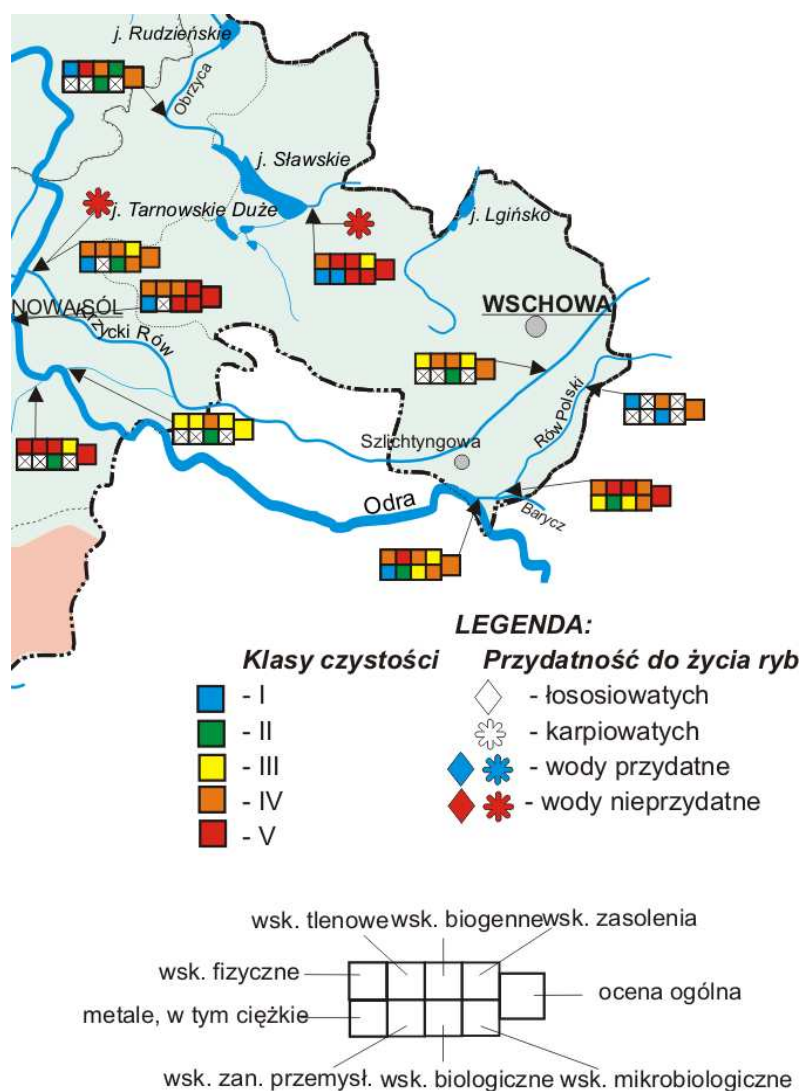
Ponadto, w 2004 r. wody rzeki Rów Polski (na podstawie art. 47 ustawy Prawo wodne) zostały określone przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej RZGW we Wrocławiu jako wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych, a zlewnię Rowu Polskiego uznano za obszar szczególnie narażony, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Następnie, na obszarze całej zlewni wprowadzono program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych do wód. Działania te objęły również obszar zlewni Rowu Polskiego na terenie województwa lubuskiego (powiatu wschowskiego) o powierzchni 31,4 km² (po 15,7 km² na terenie gmin Wschowa i Szlichyngowa) stanowiący ok. 4% powierzchni zlewni całkowitej.

W ramach realizacji ww. programu WIOŚ w Zielonej Górze, we współpracy z WIOŚ we Wrocławiu prowadził monitoring jakości wód Rowu Polskiego (w m. Dryżyna) i Kopanicy (w m. Łęgoń). Wyniki badań wykonanych w latach 2006-2007, pod kątem oceny stopnia eutrofizacji zestawiono w tabeli 3. Badania ww. rzek są kontynuowane w b.r.

Wody rzeki Czernica – przed ujściem do Jeziora Sławskiego cechowały się nadmiernym zanieczyszczeniem w zakresie zanieczyszczeń organicznych i biogennych oraz pod względem bakteriologicznym. Ogólnie sklasyfikowano je jako wody złej jakości – na poziomie V klasy. Także badania wód Czernicy pod kątem spełnienia określonych wymagań stawianych wodom przeznaczonym do bytowania ryb w warunkach naturalnych wykazały, że nie spełniają one tych wymagań.

Tabela 3. Ocena jakości wód Rowu Polskiego i Kopanicy na podstawie wartości średnich rocznych wskaźników eutrofizacji wód powierzchniowych

Lokalizacja ppk			Fosfor ogólny		Azot ogólny		Azot azotanowy		Azotany		Chlorofil "a"		Eutrofizacja
rzeka	km	nazwa m-ści	mg P/dm ³	przekroczenie	mg N/dm ³	przekroczenie	mg NNO ₃ /dm ³	przekroczenie	mg NO ₃ /dm ³	przekroczenie	µg/dm ³	przekroczenie	(tak/nie)
2006 r.													
Kopanica	13,5	Łęgoń	0,595	tak	5,38	tak	3,11	tak	13,77	tak	9,89	nie	tak
Rów Polski	3,2	Dryżyna	1,013	tak	5,59	tak	2,26	tak	10,0	tak	7,31	nie	tak
2007 r.													
Kopanica	13,5	Łęgoń	0,218	nie	6,66	tak	4,98	tak	22,29	tak	1,9	nie	tak
Rów Polski	3,2	Dryżyna	0,5	tak	6,1	tak	4,01	tak	17,9	tak	3,65	nie	tak

Rys. 1. Ocena stanu czystości wód w rzekach na terenie powiatu wschowskiego

Ponadto, w 2007 r. w ramach monitoringu operacyjnego prowadzono okresowe badania jakości wód Krzyckiego Rowu w punkcie pomiarowo-kontrolnym zlokalizowanym powyżej dopływu ze Wschowy. Badania wykazały niezadowalającą jakość wód w zakresie zawartości związków organicznych i substancji biogennych (rys.1). Podobnie, jak w przypadku innych ww. rzek na terenie powiatu wschowskiego, także badania Krzyckiego Rowu są kontynuowane w b.r.

Podsumowując można stwierdzić, że jakość wód rzek na terenie powiatu wschowskiego nie odbiega od przeciętnego stanu czystości wód innych rzek w województwie lubuskim. Ocena, dokonana na podstawie przeprowadzonych badań, wskazuje na wahania jakości wód głównych rzek na terenie województwa lubuskiego w granicach klas III-V (od zadowalającej do złej jakości). Dominują jednakże wody klasy IV - niezadowalającej jakości.

Wyniki badań wykonanych w ramach monitoringu rzek publikowane są na stronie internetowej WIOŚ (www.zgora.pios.gov.pl).

Podjęmowane w województwie działania na rzecz poprawy jakości wód wiążą się przede wszystkim z ograniczeniem presji spowodowanej odprowadzaniem ścieków do wód - poprzez budowę wysokosprawnych oczyszczalni ścieków, modernizację działających już oczyszczalni, a także rozbudowę sieci kanalizacyjnych. - w celu zmniejszenia dysproporcji pomiędzy wyposażeniem w wodociągi i kanalizację, występujących zwłaszcza na terenach wiejskich. Aktualnie w skali województwa lubuskiego 90,3 % ludności miast ogółem korzysta z oczyszczalni ścieków (w kraju: 86,2%). Do oczyszczalni podłączonych jest jednak tylko 19,3 % ludności wsi (w kraju: 22,0%). W 2007 roku 66,1 % ogółu ludności województwa lubuskiego korzystającej z oczyszczalni była obsługiwana przez wysoko efektywne oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów (w kraju: 58,3%).

Zła jakość wód rzek uwarunkowana jest także presją przestrzennych źródeł zanieczyszczeń. Stanowią je opady atmosferyczne wprowadzające do wód zanieczyszczenia z powietrza, a także spływy powierzchniowe z pól, pastwisk i łąk.

Ograniczenie wpływu przestrzennych źródeł zanieczyszczeń wiąże się z działaniami podejmowanymi w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza oraz z upowszechnianiem i wprowadzaniem zasad dobrych praktyk rolniczych – w celu minimalizowania negatywnych oddziaływań rolnictwa na środowisko wodne.

1.2. Jeziora

Województwo lubuskie należy do województw o znacznej liczbie jezior. Jeziorność niektórych obszarów województwa, wyrażona procentowym wskaźnikiem powierzchni jezior w stosunku do powierzchni ogólnej, zawiera się w przedziale 5 – 10 %. Jest to wartość ponadprzeciętna dla obszaru Polski. Na terenie województwa występuje ogółem 519 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, w tym 36 w przedziale wielkości 50-100 ha i 26 o powierzchni większej niż 100 ha. Wody jezior z obszaru województwa lubuskiego, w okresie ostatnich 16 lat uległy w wielu przypadkach polepszeniu jakości z III klasy czystości do II. Wzrósł także udział procentowy ilości jezior najczystszych. Niestety zwiększył się też procentowy udział wód zdegradowanych - poza klasowych. Nadal największym zagrożeniem dla jezior są wprowadzane do ich wód nadmierne ładunki zanieczyszczeń antropogenicznych. Tylko w bardzo nielicznych przypadkach ścieki wprowadzane są do jezior bezpośrednio, najczęściej przedostają się do nich z wodami dopływów. Ciągłe istnieją zagrożenia dla stanu czystości jezior spowodowane przez tereny użytkowane rolniczo, w szczególności zagrożenie mogą stanowić fermy hodowlane i wykorzystywanie gnojowicy do nawożenia pól. Często pola uprawne przylegają bezpośrednio do obrzeży zbiorników i rzek. Sprzyja to przenikaniu do wód substancji biogenych, które wpływają na przyspieszenie eutrofizacji jezior. Kolejnym zagrożeniem jest intensywne rekreacyjne użytkowanie jezior. Do zbiorników wodnych przedostają się zanieczyszczenia z ośrodków wypoczynkowych nie posiadających prawidłowo rozwiązanej gospodarki ściekowej i odpadowej.

Większość wód jezior województwa lubuskiego charakteryzuje się zwiększoną lub wysoką odpornością na degradację (II kategorią). Warunki morfometryczne i typ zlewni tych jezior przyczyniają się do ich ochrony przed oddziaływaniem antropogenicznym. Natomiast blisko 30 % objętości wód jest mało odpornych na degradację. W wodach tych, nawet niewielkie zanieczyszczenia ponad naturalne spływy, powodują niekorzystne zmiany jakości.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze prowadził badania monitoringowe na czterech spośród jezior powiatu wschowskiego. Badaniami objęto: Jezioro Sławskie, Jezioro Tarnowskie Duże, Jezioro Tarnowskie Małe oraz jezioro Lgińsko. Prowadzono je według systemu „Oceny Jakości Jezior”, opracowanego w Instytucie Ochrony Środowiska w Warszawie. Dokładne informacje dotyczące jakości wód jezior powiatu wschowskiego dostępne są na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze - www.zgora.pios.gov.pl.

Jeziro Sławskie (Sława) – usytuowane jest w zlewni rzek Obrzycy – Odry, na terenie Pojezierza Sławskiego. Powierzchnia jeziora wynosi 817,3 ha, głębokość maksymalna 12,3 m, natomiast całkowita objętość wód jeziora wynosi 42664,8 tys. m³. Ostatnio jezioro było badane pod względem oceny stanu czystości wód w roku 2007, zaklasyfikowane zostało wówczas do III klasy, pod względem bakteriologicznym jakość wód jeziora odpowiadała II klasie czystości, natomiast pod względem podatności na degradację zostało zaklasyfikowane do II kategorii. W roku 2006 została dokonana ocena pod względem stopnia eutrofizacji wód, na podstawie której jezioro zostało uznane za silnie eutroficzne, co związane jest z wysoką zawartością związków troficznych, natomiast ocena przeprowadzona w 2004 roku pod względem wymagań, jakim winny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb karpowatych w warunkach naturalnych wykazała, iż woda jeziora nie odpowiada wymaganiom. Największym źródłem zanieczyszczeń dla jeziora Sławskiego są ładunki zanieczyszczeń dopływające do jeziora z wodami rzeki Czernicy do tzw. Zatoki Miejskiej. Decydującą sprawą dla przyszłości wód jeziora jest prawidłowa gospodarka wodno ściekowa miasta Sławy, licznych ośrodków wczasowych i zabudowy letniskowej. W celu poprawy obecnej jakości wód jeziora należy kontynuować zdecydowane działania mające na celu likwidację źródeł zanieczyszczeń w całej zlewni jeziora. W istniejących i projektowanych oczyszczalniach należy zwrócić uwagę na doczyszczanie ścieków (w szczególności - w zakresie usuwania substancji biogenych). Problemem dużej wagi są ścieki odprowadzane do ziemi z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych w strefie zlewni bezpośredniej jeziora.

Jeziro Tarnowskie Duże – usytuowane jest w zlewni rzek Cienicy - Obrzycy – Odry, na terenie Pojezierza Sławskiego. Powierzchnia jeziora wynosi 91,6 ha, objętość wód wynosi 3504,0 tys m³ natomiast głębokość maksymalna wynosi 7,5 m. Ostatnio jezioro było badane pod względem oceny stanu czystości wód w roku 2007, zaklasyfikowane zostało wówczas do II klasy, pod względem bakteriologicznym jezioro było czyste (I klasa czystości), natomiast pod względem podatności na degradację zostało zaklasyfikowane do kategorii III. Na podstawie corocznych badań przeprowadzanych od 1997 roku widać, iż jakość wód jeziora ulega sukcesywnemu polepszeniu. W roku 2006 została dokonana ocena pod względem stopnia eutrofizacji wód, na podstawie której jezioro zostało uznane za mezo-eutroficzne. Do jeziora nie są odprowadzane ścieki z punktowych źródeł zanieczyszczeń. Jezioro zasilane jest głównie wodami podziemnymi i stan ich czystości wpływa na jakość wód jeziora. Wody podziemne mogą być zanieczyszczane przez ścieki odprowadzane do ziemi z nieszczelnych zbiorników tzw. „bezodpływowych” zlokalizowanych na terenie miejscowości Tarnów Jeziorny oraz na terenach ośrodków wczasowych i zabudowy rekreacyjnej.

Jeziro Tarnowskie Małe (Tarsko) – usytuowane jest w zlewni rzek Cienicy - Obrzycy – Odry, na terenie Pojezierza Sławskiego. Jezero posiada powierzchnię 35,7 ha, głębokość maksymalną 7,2 m, natomiast objętość wód jeziora wynosi 1193,4 tys. m³. Jezero było badane pod względem oceny stanu czystości wód w 1992 roku, zaklasyfikowane zostało wówczas do III klasy, a pod względem bakteriologicznym - do II klasy czystości, natomiast pod względem podatności na degradację zostało zaklasyfikowane do kategorii III. W 2005 roku przeprowadzone zostały badania pod względem oceny stopnia eutrofizacji oraz jakości wód jezior będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych. Uzyskane wyniki pozwoliły ocenić, iż jest to jezioro eutroficzne, jednocześnie woda jeziora odpowiada wymaganiom, jakim winny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb karpowatych w warunkach naturalnych.

Jeziro Lgińsko (Lgiń Duży) – zlokalizowane jest na terenie Pojezierza Sławskiego, w zlewni rzek Południowy Kanał Obry – Obrzycy - Odry. Jezero posiada powierzchnię zwierciadła wody - 68,6 ha, głębokość maksymalną 16,9 m, natomiast objętość wód jeziora wynosi 4778,3 tys. m³. Ostatnio jezioro było badane pod względem oceny stanu czystości wód w 2002 roku, zaklasyfikowane zostało wówczas pod względem wskaźników fizyko-chemicznych do wód niskiej jakości (III klasa czystości), pod względem bakteriologicznym – do wód dobrej jakości (I klasa czystości), natomiast pod względem podatności na degradację zostało uznane za umiarkowanie podatne (II kategoria podatności). Według badań hydrobiologicznych zalicza się do zbiorników zeutrofizowanych. Jezero nie posiada bezpośrednich punktowych źródeł zanieczyszczeń. Pośrednim źródłem zanieczyszczeń jeziora są ścieki socjalno-bytowe z zabudowań położonych przy brzegach jeziora. Kolejnym pośrednim źródłem zanieczyszczenia są zaniedbania w gospodarce wodno-ściekowej miejscowości Lgiń i ośrodków wypoczynkowych wokół jeziora.

2. Wody podziemne

Wody podziemne województwa lubuskiego zaliczają się głównie do regionu Środkowo-polskiego, tylko obszar południowo-wschodni należy do regionu Przedśudeckiego. Zasobność w wody podziemne województwa jest dobra w części północnej i średnia w części południowej.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa stanowią około 4,8% zasobów całego kraju. Ich pobór zarówno dla celów produkcji jak i zaopatrzenia ludności w wodę wykazuje tendencję spadkową. Powodem tego trendu jest nie tylko spadek produkcji, ale przede wszystkim praktyka oszczędzania wody, zarówno przez indywidualnych odbiorców, jak i przez

przemysł. Wiąże się to ponadto z wdrażaniem w przemyśle nowych technologii produkcji, które charakteryzują się z reguły ograniczeniem zużycia wody.

Wieloletnie obserwacje wód podziemnych prowadzone od 1991 roku w ramach monitoringu krajowego realizowanego przede wszystkim na obszarach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych o kluczowym znaczeniu dla zaopatrzenia w wodę, pokazują tendencję do pewnej poprawy jakości ujmowanych wód. Wzrósł w tym czasie procentowy udział wód najczystszych (klasa Ia), a zmalała ilość wód o klasie najgorszej (klasa III). Wahania jakości wód w przedziale klas I i II wiązać należy z dopływem wód wzbogaconych w związki żelaza i manganu. Jedną z przyczyn zmian jakości w obrębie wód o dobrych i średnich walorach użytkowych są wahania poziomu wód gruntowych, a nawet tendencja obniżania się poziomu zwierciadła wody, związana z brakiem dostatecznej ilości opadów. Zmiany w położeniu zwierciadła wody w warstwach wodonośnych powodują przeważnie wzmożony dopływ związków żelaza i manganu do ujęć.

Na terenie powiatu wschowskiego znajdują się cztery Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Największą powierzchnię zajmuje Zbiornik Wschowa – nr 306, w części północnej powiatu znajduje się Zbiornik międzymorenowy Zbąszyń – nr 304, natomiast w części południowej powiatu znajdują się dwa zbiorniki: Pradolina Barycz – Głogów (E) – nr 303 oraz zbiornik Pradolina Barycz – Głogów (W) – nr 302. Powiat wschowski znajduje się w granicach kilku Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCzWPdz) o numerach: 71, 74 oraz 75.

W 2007 roku prowadzono badania wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego w jednym punkcie w granicach powiatu wschowskiego (na obszarze jednolitej części wód podziemnych - JCzWPdz o numerze 71, zajmującej największą część powierzchni powiatu), w punkcie zlokalizowanym w miejscowości Wschowa o numerze 1123. Są to czwartorzędowe wody wgłębne, które klasyfikowały się do III klasy jakości, w związku z przekroczeniami stężeń żelaza. Ocena tych wód pod kątem spełnienia wymagań dla wód przeznaczonych do spożycia wykazała przekroczenia w zakresie żelaza i manganu.

Na terenie powiatu wschowskiego prowadzone są również badania w ramach monitoringu wód podziemnych obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Na terenie powiatu wschowskiego zlokalizowany jest jeden taki punkt znajdujący się w miejscowości Siedlnica (gm. Wschowa), obejmujący badaniami plejstoceńskie wody wgłębne.

Na terenie powiatu wschowskiego prowadzone są również obserwacje jakości wód podziemnych w ramach monitoringu lokalnego. Sieci piezometrów zlokalizowane są między innymi wokół składowisk odpadów komunalnych, składowisk przemysłowych oczyszczalni ścieków i innych obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych.

W 2007 roku monitoring taki prowadzony był na terenie Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Tylewice, gm. Wschowa. Wyniki badań z prze-

prowadzonego monitoringu pokazują, iż w większości przypadków wody w piezometrach należy zaklasyfikować do IV (niezadowalającej) i V (złej) klasy jakości. Najistotniejszymi parametrami charakteryzującymi zanieczyszczenie wód podziemnych pierwszej warstwy wodonośnej w najbliższym otoczeniu składowiska w badanych piezometrach są: chlorki, sód, potas, okresowo amoniak, azotany, ogólny węgiel organiczny oraz podwyższona przewodność elektrolityczna właściwa.

W celu ochrony zasobów wód podziemnych konieczne jest gromadzenie odpadów komunalnych na odpowiednio przygotowanych składowiskach oraz zapobieganie przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód podziemnych z innych potencjalnych źródeł zanieczyszczeń takich jak: stacje paliw, składowiska odpadów przemysłowych, urządzenia do zbierania ścieków komunalnych, czy zbiorniki gnojowicy. Na terenach rolniczych, szczególnie tam gdzie wody podziemne płytko zalegają, należy przestrzegać zaleceń „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych”.

3. Imisja zanieczyszczeń powietrza

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wykonał w 2008 r. kolejną roczną ocenę jakości powietrza w województwie lubuskim. Ocena ta opracowana została na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 2007 r. dla poszczególnych stref województwa lubuskiego. Celem opracowania rocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref województwa lubuskiego. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska obszar strefy odpowiada:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. mieszkańców,
- obszarowi jednego lub więcej powiatów położonych na terenie tego samego województwa, nie wchodzącemu w skład aglomeracji.

W ocenie uwzględniono dwie grupy kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Ze względu na ochronę zdrowia ocena jakości powietrza wykonywana jest dla takich zanieczyszczeń jak: pył zawieszony PM₁₀, ozon, benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, a także: ołów, arsen, nikiel, kadm oraz benzo(α)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Natomiast pod kątem ochrony roślin ocena jakości powietrza wykonywana jest dla ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu.

Roczna ocena jakości powietrza pozwoliła uzyskać informacje na temat stężeń ww. zanieczyszczeń w poszczególnych strefach województwa lubuskiego. Uzyskane informacje umożliwiły sklasyfikowanie stref w oparciu o przyjęte kryteria, tj.: dopuszczalny poziom substancji w

powietrzu, poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy oraz poziom celu długoterminowego. Klasyfikacja ta stanowi podstawę do podjęcia decyzji o zaplanowaniu i podjęciu działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie, wskazując na ewentualną konieczność opracowania programu ochrony powietrza.

Ocena jakości powietrza na obszarze województwa lubuskiego w 2007 r., z uwzględnieniem kryteriów określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi wykazała, że w żadnej strefie na obszarze województwa (w tym: w strefie nowosolsko-wschowskiej) nie nastąpiło przekroczenie poziomów dopuszczalnych określonych dla niektórych substancji w powietrzu. W jednej strefie natomiast (strefie miasta Gorzów Wlkp.), wystąpiła zwiększona liczba przekroczeń poziomu dopuszczalnego (stężenia średniego dobowego) pyłu zawieszonego w powietrzu PM₁₀ (dopuszczalna częstość przekraczania - 35 razy w roku), kwalifikująca tę strefę do klasy, dla której wymagane jest sporządzenie programu ochrony powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za 2007 rok wykazała przekroczenia poziomów docelowych niektórych substancji. W dwóch strefach: strefie miasto Zielona Góra i strefie nowosolsko – wschowskiej przekroczony został poziom docelowy benzo(α)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Na obszarze strefy żarsko - żagańskiej stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego kadmu zawartego w pyłe PM₁₀. Wystąpiło także przekroczenie poziomu docelowego ozonu oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu w powietrzu – w obu przypadkach na obszarze strefy, którą dla oceny stężeń ozonu stanowi województwo lubuskie.

Ocena jakości powietrza według kryteriów określonych pod kątem ochrony roślin wykazała brak przekroczeń stężeń dopuszczalnych w odniesieniu do wszystkich ocenianych zanieczyszczeń na obszarze województwa lubuskiego. Jednakże (podobnie jak w przypadku kryteriów ochrony zdrowia) stwierdzono przekroczenia poziomów: docelowego i celu długoterminowego - określonych dla ozonu w powietrzu.

Zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów docelowych stężeń zanieczyszczeń, tak jak w przypadku przekroczeń poziomów dopuszczalnych, winny być opracowane programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Natomiast, osiągnięcie poziomów celów długoterminowych zawartości ozonu w powietrzu (określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin), zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

Należy dodać, że strefa miasto Gorzów Wlkp. posiada już program ochrony powietrza, opracowany przez Wojewodę Lubuskiego w 2007 r. – na podstawie wyników wcześniejszych badań pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu, z 2005 roku. Wyniki badań wykonanych w

2007 r. potwierdziły konieczność wdrożenia działań naprawczych określonych w ww. w programie.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim dostępna jest w całości na stronie internetowej Inspektoratu, pod adresem www.zgora.pios.gov.pl.

4. Hałas komunikacyjny

W 2007 r. we Wschowie pomiarami hałasu komunikacyjnego objęto odcinek drogi krajowej nr 12 przebiegającej w granicach miasta ulicami: Kazimierza Wielkiego, Moniuszki i 55 Poznańskiego Pułku Piechoty oraz odcinek drogi wojewódzkiej nr 305 (ulice Księdza Kostki, Niepodległości, Cicha, Wolsztyńska).. Badania wykonano w 4 punktach dla 16 godzin pory dziennej w odległości 10 m (przy ul. Księdza Kostki 3 m) dwupasmowych jezdni po jednej stronie. Wzdłuż ww. ulic występuje zabudowa jedno- i wielorodzinna, ciągła lub rozproszona.

Średnie natężenie ruchu w czasie pomiarów hałasu wynosiło od 356 do 396 poj./h. Udział pojazdów ciężkich w łącznym natężeniu ruchu wynosił średnio 16 % na drodze wojewódzkiej nr 305 oraz 27% na drodze krajowej nr 12. Emitowany przez pojazdy samochodowe hałas powoduje przekroczenia poziomów dopuszczalnych od 4,6 do 11,4 dB. Z przeprowadzonych pomiarów i obserwacji można wnioskować że głównymi sprawcami przekraczania wartości dopuszczalnych są samochody ciężarowe.

Szczegółowe wyniki pomiarów zostaną zamieszczone w raporcie o stanie środowiska województwie lubuskim w 2007 r.

Opracowano: w Wydziale Inspekcji i Wydziale Monitoringu Środowiska WIOŚ w Zielonej Górze.